

INFORME ESTRATÈGIC DE SANT ADRIÀ DE BESÒS

Reunió	Entrevista Regidor – Servei Territori i Planificació
Data	04/04/2005
Objecte	Primera entrevista
Lloc	Ajuntament de Sant Adrià de Besòs

ASSISTENTS

Ajuntament de Sant Adrià de Besòs	Regidor Servei Territori i Planificació	Sr. Joan Callau i Bartolí
Ajuntament de Sant Adrià de Besòs	Cap de servei del Territori	Sra. Glòria Viladrich González
Pla estratègic litoral	Tècnica del Pla	Sra. Maria Xalabarder
Pla estratègic litoral	Coordinador General	Sr. Andreu Ulied

TEMES TRACTATS

Recepció de l'equip tècnic del Pla: **Andreu Ulied** i **Maria Xalabarder** per part del Regidor del Servei de Territori i Planificació de Sant Adrià de Besòs, **Joan Callau i Bartolí** i **Glòria Viladrich González**, Cap de servei del Territori.

PLANS EN CURS

El planejament vigent és el PGM del 1976, el qual s'ha desenvolupat i s'han fet moltes modificacions.

DINÀMIQUES DEL MUNICIPI

Sant Adrià és el municipi més petit del Barcelonès, amb només 3,87 Km². Forma una conurbació amb Barcelona, Badalona i Santa Coloma que es situen a ponent, llevant i al nord respectivament. S'estén a banda i banda del riu que transcorre pel municipi de forma irregular entre els termes de Barcelona i de Badalona. La proximitat amb Barcelona ha generat servituds al municipi però també oportunitats. Des dels anys 60, Sant Adrià havia estat una ciutat dormitori al servei de Barcelona, però en la darrera dècada les dinàmiques socioeconòmiques i les transformacions urbanes han permès un desenvolupament del municipi com a ciutat amb identitat i visibilitat pròpia.

Del 1981 al 2001, Sant Adrià de Besòs, al igual que Barcelona i Badalona va perdre població amb un creixement negatiu superior al 10%. Aquesta pèrdua de població es relaciona amb la relocalització de la població cap a d'altres municipis de la regió metropolitana, com a conseqüència de l'esgotament del sòl edificable i de l'increment dels preus de l'habitatge. La taxa negativa del creixement natural, no es veu compensada pel moviment migratori com a d'altres períodes, on al voltant del 90% de la població resident no ha nascut al municipi. Entre els anys 1996 i 2001 només la població estrangera ha registrat un creixement positiu. En general però, des del 1998 fins a l'actualitat el municipi s'ha mantingut *congelat* en termes de creixement natural, sent igual a zero, el més baix de tot el litoral metropolità, i una població total de 32.845 habitants segons el cens del 2003.

Les previsions de creixement d'habitants per a un futur pròxim, únicament considerant les operacions residencials en marxa que contempen un total d'uns 3.000 habitatges nous, podrien situar la població en uns 41.329 habitants els pròxims 15 anys.

Una anàlisi de la població per trams d'edat revela que el grup de 65 anys i més ha augmentat els darrers anys, mentre que el col·lectiu menor de 16 anys ha disminuït. El tram d'edat entre els 25 i els 39 anys ha experimentat una entrada de població important (d'un 7,1%) entre 1996 i 2001, pràcticament tota de sexe masculí, que cal atribuir a l'arribada d'immigració masculina procedent fonamentalment del Marroc i l'Equador.

En termes formatius, en general el Barcelonès Nord presenta dèficits de qualificació de la població. L'any 2001 un 4,1% de la població era analfabeta, mentre que a nivell provincial aquest percentatge es situava al 2,4%. També en nombre de població sense estudis i amb estudis de primer grau el Barcelonès presentava uns percentatges tres punts superiors a la mitja comarcal: d'un 16,03% en el primer cas i d'un 24,84%.

Pel que fa als equipaments, no hi ha dèficits d'escoles, però sí de guarderies que ara es resoldran amb la creació d'una nova llar d'infants. D'altra banda, la manca d'un hospital fa que el municipi en depengui completament del de Santa Coloma que, malgrat estar ben comunicat, faltaria que l'autobús de línia s'atansés fins a la porta mateixa. Si hi ha dèficit, malgrat no es considera greu donat que els ciutadans es desplacen a Barcelona, en els equipaments culturals-lúdics habituals en qualsevol ciutat (cinemes, teatres), etc.

Quant als equipaments esportius, el municipi compta amb una oferta que està sent ampliada amb diverses operacions en construcció.

BASE ECONÒMICA

Municipi industrial i obrer directament vinculat a les dinàmiques urbanes de Barcelona. Al 2001 la taxa d'atur es situava als voltants del 13,5%, superant en gairebé tres punts la taxa d'atur provincial (10,6%). En general el Barcelonès Nord i en particular Sant Adrià, genera pocs llocs de treball amb relació a la seva població resident (23 per cada 100 residents, en front als 62 per cada 100 generats per Barcelona). Els índex d'autocontenció i autosuficiència són doncs, relativament molt baixos (26'12% i 29'47% respectivament).

Es tracta d'un municipi en el que predomina el sector terciari i on la dinàmica dels darrers anys ha vingut marcada per la pèrdua de llocs de treball a la indústria. Per grans sectors, la construcció és l'àmbit amb augments relatius més importants de l'ocupació entre 1999 i 2002, seguit del comerç, l'administració pública, les activitats immobiliàries i els serveis empresarials.

La indústria està molt diversificada (especialment transformació de metalls, química, construcció) i predomini d'empreses de tipus mitjà. Destaquen les centrals tèrmiques del Besòs i de Fecsa -les tres xemeneies, que són una de les imatges emblemàtiques de Sant Adrià- i la planta incineradora de residus.

Els polígons industrials - Polígon de Montsolís de 28 ha i Polígon industrial de Sant Joan i La Mina industrial, de 50 ha de superfície, estan totalment colmatats. La taula següent és una mostra de les empreses amb més treballadors que hi operen.

AKZO NOBEL COATINGS, S.A.	AKZO NOBEL	Pintures, vernissos, laques i esmalts	368
BITRON INDUSTRIE ESPAÑA, S.A.	BITRON ESPAÑA	Equips elèctrics per a vehicles	226
COMERCIAL DE LAMINADOS, S.A.	C.L.S.A.	Metalls	226
MENARINI DIAGNOSTICOS, S.A.	MENARINI DIAGNOSTICOS	Equips i subministraments per a professionals	160
SCHOTT IBERICA, S.A.	SCHOTT ATEVI	Vidre o cristall premsat o bufat	160
BLACAR, S.A.	BLACAR	Caixes de cartó ondulat	129
INSTALACIONES MEYM 2000, S.L.		Instal·lacions elèctriques	110

TRACTAMENT I SELECCIÓ DE RESIDUS, S.A. 3 P MOBEL, S.A.	TERSA	Recollida i tractament d'escombraries	100
INDUSTRIAS PLA DE MIGUEL, S.A.	PLADEMIQUEL	Mobles de fusta	90
KITZ CORPORATION OF EUROPE, S.A.	KITZ	Articles plàstics diversos sc	87
		Vàlvules i accessoris per a canonades	84

Des d'un punt de vista d'estratègia a llarg termini, l'equip tècnic del Pla considera que el procés de transformació de sòl industrial per residencial podria continuar en els propers anys. Un cas específic el constitueixen els terrenys que ara ocupen FECSA-ENDESA en el front costaner. Es previsible que quan s'introdueixi la millora tecnològica i s'utilitzi el cicle combinat de la planta, s'alliberi espai que es podria destinar a altres usos. Aquestes actuacions però, estaran obviament subjectes a l'evolució socioeconòmica del municipi, les millores tècniques i desicions estratègiques de les empreses assentades i a lògica de la planificació municipal.

A partir de finals del 2005, la posada en marxa del nou port esportiu creat amb motiu del Fòrum 2004, suposarà un nou pol d'activitat econòmica pel municipi.

OCUPACIÓ DEL SÒL

El municipi ha esgotat el sòl urbanitzable, tot el terme és urbà i altament dens. Tipològicament, presenta percentatges superiors al 90% en habitatge plurifamiliar. Recentment ha transformat la seva fesomia, millorant notablement la qualitat de l'espai públic i del paisatge urbà. El projecte del Fòrum 2004 va ser un repte per afrontar la recuperació del delta del Besòs i de la façana marítima, que va ser assolit amb notable èxit.

Tanmateix, el Pla de transformació de la Mina en marxa, amb la previsió de 700 nous habitatges, el Pla de la Catalana aprovat, que en preveu uns 1.400 amb un 40% de protecció oficial, i l'operació urbanística de Can Baurier, amb un 100% protegit dels 457 habitatges previstos, així com d'altres projectes d'equipaments i urbanístics, denoten el dinamisme proactiu de l'Ajuntament, que renovarà contundentment el marge dret del Besòs. Totes aquestes són intervencions integrals en habitatges i usos terciaris, oficines i comerç, que donaran com a resultat un teixit divers i compacte.

A partir de 1950, Sant Adrià va créixer ràpidament (15.801 habitants en 1960; 36.052 habitants en 1981), sempre per la instal·lació de noves fàbriques i per la construcció de barriades d'habitatge per als treballadors, la majoria procedent del sud d'Espanya. Així sorgiren els polígons industrials de Monsolís (1955) i els barris de la Verneda (1952), el Besòs (1960) i la Mina (1970). El barri de la Mina, a cavall entre Sant Adrià i Barcelona, així com els voltants de la Via Trajana, són àrees que encara presenten índex de baixa qualitat i estan pendents de remodelació.

El mes de setembre de 2000 es va constituir el Consorci del Barri de la Mina, amb participació de la Generalitat de Catalunya, els Ajuntaments de Sant Adrià de Besòs i de Barcelona i la Diputació de Barcelona, per tal d'assolir de forma progressiva una millora substancial al barri. Aquesta millora ha de venir propiciada per una intervenció integral en diversos àmbits, que en permeti millorar les condicions socials, educatives, cíviques, de seguretat, d'urbanització i habitatge, de lluita contra l'exclusió social i de dinamització de la vida associativa, i que faciliti trencar amb l'aïllament que pateix, físicament i social, aquest barri.

El projecte, finançat amb recursos propis, a través d'una Subvenció Global de Fons Social Europeu i amb Fons FEDER a través del Programa d'Iniciativa Comunitària Urban II, té un important component de reformes urbanístiques, juntament amb mesures de suport del teixit econòmic i social en àmbits com la dinamització de la vida comunitària, la implantació de les TIC, la millora i ampliació dels serveis socials, les accions mediambientals i la inversió en equipaments.

El passeig marítim és un dels temes pendents, que està executat en part, en estudi per part de la Mancomunitat. Cal un projecte que permeti la vialitat peatonal i en cicloturista per tota la costa i connecti els passeigs de Barcelona i el de Badalona.

INFRASTRUCTURES I MOBILITAT

Està ben comunicat amb Barcelona, a través la Ronda Litoral (B-10). Té accés a les principals vies de comunicació cap al Nord per la costa (C-31) i per l'interior (enllaçant amb l'AP-7). A nivell intern però, la comunicació entre barris és difícil a causa de les grans infraestructures viàries (carretera i autopista de Mataró, ronda de Dalt i cinturó del Litoral, ferrocarrils de Barcelona a Mataró) i el mateix riu Besòs. Una de les operacions previstes i de les quals ja s'ha encarregat el projecte, és el cobriment d'un tram de la Gran Via per tal de minimitzar l'impacte que produeix. També està previst un vial urbà (Sant Raimon de Penyafort) per creuar l'autopista, així com un carrer pel costat esquerre del riu que ara està en fase d'anàlisi per part de BR. Pel que fa a l'impacte del ferrocarril i el possible soterrament i retraçat de la via i l'estació, s'observa com un projecte que cal afrontar de manera supralocal. Amb el desenvolupament del Sector de La Catalana es preveu la construcció d'un pont viari i una passera peatonal que uneixi els barris de Sant Joan Baptista amb La Catalana.

La xarxa viària bàsica del Barcelonès Nord pateix un grau de congestió important al constituir el punt de pas obligat de la mobilitat, cada cop més important, entre Barcelona i el Maresme. Aquestes vies, a més, no disposen d'oportunitats raonables per a poder augmentar la capacitat. Qualsevol alternativa de millora s'ha de centrar en el transport públic. L'Ajuntament no compta amb un Pla de Mobilitat, per bé que sí s'han realitzat estudis d'aparcament, i actualment està sent remodelada i ampliada l'oferta.

Com dèiem la connectivitat interna és encara deficitària, ja que la xarxa de transport té una clara orientació a servir els fluxos predominants, en direcció cap a Barcelona. Els municipis de Sant Adrià i Badalona estan integrats a la xarxa de trens de rodalies (línia C-1). De fet, el dèficit d'aquesta infraestructura al territori porta a una participació modal inferior del transport públic. El PDI 2001-2010 preveu la construcció d'una nova estació de Rodalies a Sant Adrià – Via Trajana.

Actualment hi ha una connexió directa amb Barcelona a través de les Línia 2 de metro. El transport públic es veurà reforçat en un futur pròxim a partir de l'entrada en funcionament de la Línia 9, amb dos ramals cap a Santa Coloma i Badalona, i amb els perllongaments de les línies 2 i 1 de metro, a més a llarg termini. D'altra banda, el Tramvia del Besòs és una altra de les infraestructures de transport públic que millorarà la connectivitat amb Barcelona i la interna, amb dos ramals i dos estacions previstes. El territori disposa també d'una xarxa d'autobusos intracomarcal, que els comunica entre sí i amb la ciutat de Barcelona.

MEDIAMBIENT

El projecte del parc fluvial del Besòs ha transformat completament (paisatgística i mediambientalment) aquest espai i l'ha recuperat per a la ciutadania. Actualment només queda pendent l'últim tram de riu, des del pont d'Eduard de Maristany fins a la desembocadura, al qual se li vol imprimir un caràcter més naturalista i menys transitable. El projecte ha de lidiar amb el problema de l'abocament d'aigües calentes de Fecsa-Endesa. Aquest cabal perjudica seriosament la fauna i flora d'aquest biotop. La solució passa per l'allargament de l'emissari cap aigües més profundes. L'aigua marina pateix episodis de brutícia. Paral·lelament, s'està creant al marge esquerra del Besòs un Parc de Ribera.

Pel que fa a temes d'aigua, pràcticament, tota l'aigua que es consumeix a Sant Adrià prové del Ter. El nivell freàtic és massa alt i caldria una explotació de l'aquífer.

La nova planta de tractament de residus de Sant Adrià de Besòs, la tercera de l'àrea metropolitana de Barcelona, començarà a funcionar al juny del 2005. L'Ecoparc de la Mediterrània, el nom amb què es coneixen aquestes instal·lacions, serveix per tractar els residus que s'han dipositat de manera errònia en els contenidors de rebuig o de brossa barrejada. L'equipament, que s'integra a l'actual incineradora, tindrà una capacitat de tractament de 260.000 tones a l'any i estarà format per una deixalleria, una planta de triatge i una planta de metanització per a la producció de biogàs a partir de la matèria orgànica. La planta donarà servei a Barcelona. Hi ha hagut queixes pel fet que, per manca d'espai, no disposarà d'alguns serveis, com els túnels de compostatge.

CULTURA

El creixement sobtat d'un municipi que a principis del segle XX tenia només 400 habitants i en els anys 60 arribava als 30.000, a més de la manca de vestigis històrics destacats, va contribuir a una certa feblesa de la identitat municipal. La presència d'un teixit associatiu progressivament dens, ha paliat aquesta realitat. Però molt especialment, les recents iniciatives del Fòrum 2004 i la del Museu d'Història de la Immigració i el de la Ciutat, han contribuït a dibuixar un imaginari col·lectiu abans inexistent.

El nou Museu d'Història de la Immigració de Catalunya destaca com a iniciativa innovadora, ja que assaja activar la memòria de la nombrosa població immigrada als anys seixanta, com a base per a promoure la integració social de la nova immigració procedent avui de països i cultures molt diferents.

D'altra banda, el Centre d'Estudis Pedagògics (CRP) organitza visites a Aplicaciones Técnicas del Vidrio, SA, Radio La Mina. 102.4 FM, Ajuntament de Sant Adrià de Besòs, Publicació Àrea Besòs, Térmicas del Besòs SA, Restaurem el riu: itineraris pel curs alt-mig, baix i desembocadura del Besòs,... per tal de conèixer millor el municipi des del punt de vista del medi natural, les institucions i el teixit socioeconòmic.

GESTIÓ MUNICIPAL

Després de la crisi financera que va patir l'Ajuntament en la dècada dels 90, la hisenda pública local s'ha recuperat notablement i pogut gestionar i beneficiar-se de les últimes actuacions i projectes de millora urbana.

El fet de pertànyer a l'Àrea Metropolitana i les mesures compensatòries que aquesta rep, és vist com una gran avantatge per l'Ajuntament. D'altra banda, es considera molt necessari la cooperació supralocal per a fer front a aquells aspectes i dinàmiques que depassen les competències del terme municipal. L'experiència de treball conjunt amb Barcelona és valorada com un gran èxit.

SÍNTESI

TEMES CLAU	DINÀMIQUES/REPTES	PROJECTES
Protecció restauració paisatge litoral amb criteris de sostenibilitat		
Protecció espais litorals no urbanitzables		
Regulació i reconversió usos periurbans		
Restauració ecològica del paisatge litoral		Projecte de restauració ecològica de l'últim tram del Besòs
Millora de la qualitat de l'aigua marina	Deficient estat de l'aigua marina	
Restauració ecològica dels fons marins		
Restauració i manteniment de rieres i prevenció d'inundacions	Elevat nivell freàtic	Caldria una millor gestió de l'aqüífer
Millores en la capacitat i l'eficiència en les xarxes de sanejament	L'emissari de la depuradora aboca un caudal important d'aigua calenta al riu	Projecte allargament de l'emissari
Garantia d'abastament d'aigua		
Regeneració i prevenció de la pèrdua de sorra de les platges		
Reducció i valorització de residus		Ecoparc 3. Ecoparc de la Mediterrània

Impacte d'infraestructures puntuals	Impacte de les grans infraestructures viàries, ferroviàries que travessen el terme. Impacte incineradora	Projecte cobriment d'un tram de la Gran Vía
Reurbanització i noves centralitats a les ciutats litorals		
Rehabilitació urbana de barris de baixa qualitat	Barris que requereixen millores	Pla integral de la Mina Pla de millora de la Vía Trajana
Desenvolupaments residencials integrats amb activitats		Operacions residencials en curs: 1. PERI Mina (700 habitatges) 2. La Catalana (1.400 habitatges) 3. Can Baurier (457 habitatges)
Desplaçament i soterrament del ferrocarril		Estudi d'un possible soterrament de ferrocarril i canvi de traçat i estació.
Articulació de nodes de transport públic amb creixements urbans intensius		Nova estació de Rodalies a Sant Adrià
Millora dels serveis de transport públic		Línia 9 de metro, i perllongaments de les línies 2 i 1 El Tramvia del Besòs
Reorganització de les carreteres en una xarxa jerarquitzada		Millores viàries: Ronda St. Ramon de Penyafort -Vía Trajana
Millora del passeig marítim		Projecte integració un únic passeig marítim (Mancomunitat)
Promoció d'activitats econòmiques avançades al litoral		
Modernització de l'estructura econòmica		
Reconversió turística		Nou port esportiu
Reconversió de l'activitat agrícola intensiva		
Reconversió de l'activitat pesquera		
Manteniment de la cohesió social		
Millora de la formació i capacitació de la població		Instal.lació d'equipaments de la Universitat Politècnica
Revitalització dels teixits socials i de la significació dels llocs i esdeveniments		
Equipaments socials (educatius, sanitaris i culturals)		Museu de la Immigració Polisportiu i centre cultural Polydor Alberg juvenil
Identificació i significació del paisatge litoral		Passeig marítim Port esportiu
Valorització de les activitats culturals com element de dinamització econòmica		Projecte ciutat esportiva de l'Espanyol
Valorització del patrimoni cultural com a recurs educatiu		Can Serra: Museu d'Història de la Ciutat Refugi antiaeri Guerra Civil a la plaça Macià
Suport als teixits socials i les xarxes interculturals		
Gestió integrada del litoral		
Gestió ambiental i dels serveis socials i culturals		
Reequilibri financer dels municipis litorals		
Institucionalització de la cooperació supramunicipal		
Gestió de la informació i el coneixement. Atenció al ciutadà.		
Participació ciutadana i institucional	Manca d'un servei on-line de gestions municipals. Web amb pocs serveis.	

ACORDS

L'Oficina tècnica del Pla estratègic Litoral acorda proposar enviar l'acta de la entrevista a **Joan Callau i Bartolí** i **Glòria Viladrich González** a fi i efecte de que aquest la pugui esmenar.

xalabarder@mcrit.com